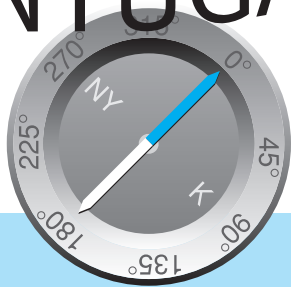

NYUGAT-MECSEKI Tájoló

Bakonya, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Helesfa, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágótöttös

Jubilált a Tájoló Nap

A Tájoló Napon átfogó képet kapott a közönség az elmúlt évek munkájáról és a távlati célokról

Jeles eseményt tartottak szeptember utolsó hétfőjén Bodán. Idén már a tizedik alkalommal rendezték meg a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. (RHK) és a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás (NYMTIT) által szervezett tudományos tanácskozást és az azt kísérő programokat. Az ismeretterjesztő előadások mellett megtartották az ilyenkor szokásos sajtótájékoztatót, gyermekprogramot és horgászversenyt is. Ezt követően pedig a település lakosai és vendégei az idén már kétnaposra bővített Szüreti Fesztiválon is részt vehettek, melyet az önkormányzat szervezett.

A nap szokás szerint sajtótájékoztatóval kezdődött, ahol elhangzott, hogy kedvező döntés esetén hamarosan megkezdődhetnek a terepi munkálatok a Nyugat-Mecsekben. Ez a lépés fontos elemét képezheti annak a több évtizedes kutatási programnak, melynek végén a szükséges hatósági engedélyek birtokában kijelölhe-

tő lehet egy nagy aktivitású tároló helye. A térségében újraindítani kívánt program célja, hogy a helyi lakosság támogatásával végleges megoldást találjanak a hazánkban keletkező nagy aktivitású hulladékok és a paksi atomerőmű kiégett fűtőelmeinek elhelyezésére.

„A tudomány mai ismeretei szerint a nagy

A J Á N L Ó

Falvak hírei

Szokásos rövidhíreink ismét betekintést engednek a tagtelepüléseken zajló eseményekbe, valamint hírt adunk a fontosabb önkormányzati fejlesztésekről is.

(2-3. oldal)

Képriport a X. Tájoló Napról

A jubileumi Tájoló Nap fontosabb történéseiről egy képriport keretében számolunk be olvasóinknak.

(4. oldal)

A kókuszdíó és az objektív kockázat

Professzor Dr. Aszódi Attila az atomenergiát övező érzelmekről és a biztonság valódi garanciáiról már többször elmondta véleményét. Ezúttal a Tájoló olvasói is megismerhetik álláspontját.

(5. oldal)

Vendégoldal

Állandó vendégszerzőnk, Dr. Szentgyörgyi Zsuzsa ez alkalommal a radioaktív hulladékok biztonságos kezeléséről és jövőbeli felhasználásuk lehetséges módozatairól fejti ki véleményét.

(7. oldal)

aktivitású hulladékok és a kiégett fűtőelemek végleges elhelyezésére a mélygeológiai tárolók nyújtanak megoldást. Ez a fajta elhelyezés jelent hosszú távú biztonságot az ember és környezete számára. Magyarország is ezt az utat kívánja követni, összhangban a nemzetközi tapasztalatokkal és az európai uniós irányelvekkel” – jelentette ki Dr. Kereki Ferenc, az RHK Kft. ügyvezető igazgatója.

A kutatásokhoz szükséges munka keretében 12 mélyfúrás és 2 sekélyfúrás terveznek, a 14 fúrás összesített hossza több mint 10 kilométer lesz. A legmélyebb fúrások 1300-1600 méter mélyre hatolnak majd le, és a szakemberek kiáznak egy 1 kilométer hosszú kutatóárkot is a

(folytatás a 3. oldalon)

BAKONYA

Roma kulturális napot rendezett a Bakonyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat, „Táncolj cigánylány” címmel.

Végéhez közeledik a START munkaprogram keretein belül termelt növények betakarítása, valamint betárolása.

A településen kiírták a közbeszerzési eljárást a látogatóközpont kivitelezési munkáira. A szükséges forrást egy magyar-horvát pályázat segítségével biztosítják.

LEADER pályázati forrás felhasználásával megkezdődött a Helytörténeti Múzeum tetőszerkezetének felújítása.

Október 19-én idősök napi rendezvényt tartottak a településen, melyet ezúttal is az önkormányzat szervezett.

BODA

A START munkaprogramban dolgozók folyamatosan takarítják be, szüretelik le az általuk vetett, ültetett terményeket. A paradicsomból és paprikából savanyítanak, paradicsomsűrítményt és „Erős Pistát” készítenek, a hagymát szárítják, zsákolják, a kalocsai paprikát – amiből édeset és csípőset is ültettek – kis zsákokba rakva szárítják. A paprika őrléséhez az önkormányzat darálót is vásárolt. Az elsődleges cél a helyi, valamint a környékbeli településeken történő értékesítés. Ehhez megfelelő infrastruktúra is szükséges, aminek finanszírozására Boda és Kővágószőlős közösen nyújtott be pályázatot.

A X. Tájékoztató Nap meghívójának átadására Csikrákosra utazott Boda község küldöttsége, Kovács Győző polgármester vezetésével. Az erdélyi partnertelepülésen folytatott megbeszéléseknek köszönhetően további együtt-

működési megállapodások körvonalazódtak.

A jubileumi Tájékoztató Napot kísérő szüreti fesztivál keretében átadták az önkormányzat udvarán épített kemencét, amelyet fel is szenteltek. A kemencét Kasza József önkormányzati képviselő készítette. Az építőanyagot és a kisegítő munkaerőt az önkormányzat biztosította.

BÜKKÖSD

Elkezdődtek a Bükkösd Holnapjáért Egyesület vállalkozói szolgáltatóházának kivitelezési munkálatai. Az épületet az önkormányzat biztosítja a civil szervezet számára.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) pályázati forrásának felhasználásával, elkezdődött a sportöltöző épületének felújítása. A tervek között szerepel az épület külső hőszigetelése, festése, valamint térkövezése. A beruházás összköltsége közel 3 millió forint.

A LEADER pályázat forrásaiból olyan összeghez jutott az önkormányzat, melynek segítségével helyi termékek előállítására, és az ehhez szükséges gépek beszerzésére is lehetőség nyílt. A beruházást a jövő év tavaszára időzítik.

CSERDI

A TÁMOP 6.1. „Egészségügyi megelőzés” című projekt anyagi támogatásának felhasználásával előadássorozatot tartanak a településen, ennek témája a helyes táplálkozás megismertetése és az orvosi szűrővizsgálatok fontosságának bemutatása.

Befejezéséhez közeledik a START közfoglalkoztatási program keretében végzett

betakarítási munka a fóliasátrakban és az önkormányzat tulajdonában lévő földterületeken. A település 2,5 mázsa helyben megtermelt élelmiszer-alapanyaggal támogatta a pécsi székhelyű TÁMASZ Alapítványt.

A LEADER pályázaton nyert támogatás felhasználásával, 8 millió forint értékben vásárolt mezőgazdasági vontatót és hozzávaló kiegészítő felszereléseket az önkormányzat.

November 1-jén megkezdte működését a településen a Mentálhigiénés Központ.

CSERKÚT

Cserkúton is megtartották a hagyományos kenyérszentelést és az újkenyér megvágását az egyház közreműködésével.

„Nagyanyaink kosztolója” címmel régi, házias ételekből készült kóstolóval várta az érdeklődőket a Falusi Turizmus Egyesület szeptember 14-én, a Mézes-Fészer-Kemencés udvarban.

A településen szeptember 29-én rendezték meg a szüreti fesztivált. Az eseményen idén is sokan vettek részt és színes programok várták az érdeklődőket.

A nyílászárók cseréjére és a fűtés korszerűsítésére is sor kerül a Művelődési Házban, valamint a boltban. A munka hamarosan, még a hideg idő beállta előtt befejeződik.

HELESFA

NYMTIT-forrás felhasználásával zajlik a település járdáinak térkövezése. A közel 5 éves program során a teljes járdahálózat és a közterületek is megújulnak.

Szeptember végén leengedték a vizet a település halastaván és elvégezték az ilyenkor szokásos lehalasztást. Az állomány értékesítését a Helesfa Tó Kft. végzi.

A START mezőgazdasági munkaprogram keretében megművelt területeken – a fölhasznált területen és a szabadföldön is – befejeztek a betakarítási munkálatokat.

HETVEHELY

Hét darab 25 méter magas fenyőfát kellett kivágni a községben, amit állapotuk tett szükségessé. Pótlásukról az önkormányzat még az ősz folyamán gondoskodik.

Idősek napi rendezvényt tartottak szeptember 14-én a településen az önkormányzat, valamint a német és a roma nemzetiségi önkormányzat közös szervezésében. Az eseményen többen is tárgyjalomban részesültek a település lakóiért végzett munkájuk elismeréseképpen. A díjazottak: Kelenfiné Barics Rita aljegyző, Hauptert Andrásné gaz-

dálkodó, Wágner Ibolya, az Idősek Klubjának vezetője, valamint Kocsis Kálmán falugondnok.

Felújították és átalakították a volt termelőszövetkezet gépműhelyét. A pályázati forrás felhasználásával megvalósult fejlesztést a START közmunkaprogramban hasznosítják.

LEADER pályázati forrás felhasználásával elkészült a Tájház udvarán a búbos kemence, átadása december elején várható.

KÖVÁGÓSZŐLŐS

Az augusztus 20-i nemzeti ünnep alkalmából a Zsongorkő Baráti Kör és az önkormányzat szervezésében Kővágószőlősen is megtartották a hagyományos kenyérszentelést és az újkenyér megvágását.

Szeptember 14-én tartotta meg hagyományos falunapját a település. A szervezők minden korosztály számára gondoskodtak a szórakozásról.

Önkormányzati forrás felhasználásával befejeztek a temetőben a közlekedési utak nyomvonalainak kialakítási munkái, a műszaki átadás a napokban várható.

Az Újtelepen, az Ady Endre utcában elvégezték az esővíz elvezetésével kapcsolatos teendőket és parkolóhelyeket is kialakítottak. Emellett felújították a közeli lépcső burkolatát, így megteremtve az ott élők részére a biztonságos közlekedés lehetőségét. Az anyagi forrást az önkormányzat biztosította.

KÖVÁGÓTÖTTÖS

A Faluszépítő és Falufejlesztő Egyesület szervezésében szüreti mulatságot rendeztek szeptember 7-én a településen. A kulturális programok után a szervezők ebédre várták a község lakóit.

A LEADER pályázaton nyert 2 300 000 forint támogatás segítségével befejeződött a Petőfi utcában a két érintett buszmegálló építése, átadásuk október végén várható.

Jubilált a Tájoló Nap

(folytatás az 1. oldalról)

közvet elemzéséhez. A jelenlegi vizsgálat 87 négyzetkilométernyi területet fed le, melyet a kutatás végére 10 négyzetkilométerre szűkítenek. Az aktuális program hozzávetőleg 10 milliárd forintba kerül, erre a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap nyújt majd fedezetet. A szakemberek az itt található, világviszonylatban is ritka, kiváló vízzáró tulajdonságokkal rendelkező agyagkő miatt választották ki ezt a térséget a kilencvenes években.

Az is elhangzott, hogy a helyi lakosság véleményét reprezentatív közvéleménykutatás keretében mérik fel. Az első felmérés 2005-ben, a legutóbbi pedig 2013 márciusában készült. A legfrissebb adatok alapján a lakosság 85%-a ismeri az RHK Kft. Nyugat-Mecsekre vonatkozó terveit és 73%-uk viszonyul pozitív módon a tároló létesítéséhez. A megkérdezettek több mint 82%-a szerint a településeknek előnye származik majd az itteni beruházásból. Újságírói kérdésre elhangzott, hogy az RHK Kft. tájékoztató munkáját a környék kilenc települését tömörítő NYMTIT is segíti.

Kovács Győző, Boda polgármestere, az NYMTIT elnöke a sajtó számára kifejtette, hogy a tavaszi felmérés eredménye is bizonyítja, a térség települései már várják a helyszíni munkák elindítását, mert biznak a projekt sikerében, a majdani beruházás adta lehetőségekben. „Az itt kialakult bizalom alapja a nyílt, őszinte társadalmi párbeszéd, a lakosság folyamatos tájékoztatása” – tette hozzá a településvevő.

A sajtótájékoztató után következett a több mint száz fő részvételével megtartott ismeretterjesztő tanácskozás. Az előadások sorát Dr. Kereki Ferenc nyitotta meg, aki a tervezett kutatómunka előkészületeiről is tájékoztatta a szép számban megjelent érdeklődőket. Ezt követően Prof. Dr. Aszódi Attila, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Nukleáris Technikai Intézetének igazgatója értékelte a fukusimai atomerőmű aktuális helyzetét. Nős Bálint, az RHK stratégiai és mérnöki irodájának vezetője a nagy aktivitású hulladék elhelyezésére irányuló kutatás részleteiről, a Tájoló Nap külföldi

di díszvendége, David Moore, az angliai Nyugat-Cumbria civil társulásának elnöke pedig az ottani hulladéktárolóval kapcsolatos lakossági együttműködésekéről tartott színvonalas előadást. A tanácskozás zárásaként Kovács Győző számolt be a társulás és a Tájoló Nap elmúlt tíz évéről. Az eseményt a meghívott előadók részvételével egy közös ebéd zárta, amely lehetőséget adott a szakemberekkel folytatott kötetlen beszélgetésekre is.

A szombati programokat megelőzően, pénteken megtartották a szokásos játékos szellemi vetélkedőt is, amelyen a társulás tagtelepüléseinek diákcsoportjai mérték össze tudásukat és ügyességüket. A programnak ezúttal Hetvehely adott otthont, a győztes csapat pedig a kővágószőlősi lett. A szintén elmaradhatatlan horgászversenyt – amire már az ismeretterjesztő tanácskozás napján került sor – idén Bükkösd csapata nyerte, 6,8 kilogrammos eredménnyel. A szakmai programot követően pedig, megkezdődhetett a Szüreti Fesztivál, melyre idén is rengetegen voltak kíváncsiak.

Képriport a X. Tájéoló Napról

Idén a hetvehelyi sportszarnok adott otthont a gyerekprogramnak

David Moore (középen), az Angliában létesíteni kívánt tárolóról tartott előadást a tanácskozáson

A játékos szellemi vetélkedőt Kővágószőlős nyerte

Telt ház előtt zajlottak az előadások

A bodai ismeretterjesztő tanácskozást idén is a sajtótájékoztató vezette fel

A jubileum alkalmából Kovács Győző, az NYMTIT elnöke Dr. Kereki Ferencet, az RHK Kft. ügyvezető igazgatóját is megajándékozta

A KÓKUSZDIÓ ÉS AZ OBJEKTÍV KOCKÁZAT

„Sugárözönben élünk”, így szól Öveges József professzor szállóigévé vált mondása, és ehhez ma már azt is hozzátehetjük: kockázatözönben élünk. Mindennapi életünk tele van veszélyekkel, különböző kockázatok leselkednek ránk, amelyek fenyegetik egészségünket, vagy éppen életünket. A furcsa csak az, hogy nem mindig attól félünk, amitől valóban kellene, vagyis szubjektív félelmeink sokszor nem egyeznek a kockázat objektív mértékével.

Több különböző felmérés készült már arra vonatkozóan, hogy például a villamos energia előállításához felhasznált egyes energiahordozók a munkafolyamatok során mekkora kockázattal, mennyi halálos áldozattal járnak.

Az „ExternE” projekt adataiból kiderül, hogy társadalmi szinten az olaj- és a szénfelhasználás jelenti messze a legnagyobb kockázatot: 1 TWh (terawattóra) villamos energia olaj- vagy szénalapú megtermelése átlagosan 35, illetve 25 halálesettel jár (1 TWh = 1 milliárd kWh, azaz kilowattóra). Ebben természetesen a teljes technológiai folyamatot figyelembe kell venni a bányászatától az erőműveken át a hulladékkezelésig. Ugyanakkor a nukleáris energiatermeléssel – még ha Csernobil következményeit is becsapítjuk – statisztikailag kevesebb, mint 1 halálesettel kell számolni terawattóránként. Vagyis az atomenergia kockázatait objektíven értékelve elmondhatjuk: az emberek egészségére gyakorolt hatás szempontjából ez jelentősen elmarad a fosszilis vagy éppen biomassza-alapú villamosenergia-termelés kockázataihoz képest. Ám az átlagember mégis sokkal jobban tart a nukleáris energiától, mint bármelyik másiktól. Ehhez nagymértékben hozzájárul a csernobili és a fukusimai baleset társadalmi képe, az az emlék, amit a társadalomban ezek az események maguk után hagytak.

Ezzel kapcsolatban föl kell tennünk a kérdést: vajon a balesetet okozó extrém cunami csaknem húszezer(!) áldozatáról miért fedkezett meg a világsajtó néhány nap alatt, és miért lett hónapokra vezető hír, hogy mi történik a megromlózott atomerőműben – miközben ennek nem volt halálos áldozata a lakosság körében?

Fukusima a nyilvánvaló példa arra, hogy az objektív, számokban mérhető, statisztikai adatokon alapuló kockázat és a társadalom, illetve az egyének szubjektív félelemérzete teljesen elválik egymástól.

A repülést hasonlító, eltúlzott szubjektív félelem övezi, mint a nukleáris energiát.

Professzor Dr. Aszódi Attila a Tájékoztató Napon is tényszerűen ismertette Fukusima következményeit

Amerikai baleseti statisztikák szerint a közutakon átlagosan 94 millió utas-kilométerenként hal meg valaki baleset miatt, míg légibalesetben 1 haláleset átlagosan 3,2 milliárd utas-kilométerenként történik. Tehát a repülés kockázata a tények alapján 33-szor kisebb, mint a közúti közlekedésé, mégis sokan nyugodtabban ülnek kocsiba, mint repülőgépre.

Vagy vegyünk egy hétköznapi példát: 2005-ben 5 ember halt meg cápatámadás következtében, míg ugyanebben az évben 270 haláleset történt a fáról lehullott kókuszdió miatt. De fél bárki is a kókuszdiótól?

Ha az okokat keressük, egyrészt megállapíthatjuk, hogy

- a társadalom sokkal inkább elutasít valamit, ha az ember alkotta dolog (lásd a fukusimai atomerőmű), és inkább elfogadja még a katasztrófális következményeket is, ha természeti jelenségről van szó (lásd cunami).
- az is növeli az elutasítást, ha a katasztrófa következményei térben és időben koncentráltan jelentkeznek (például, hogy ritkán történnek repülőgép-balesetek, de ha egy ilyen bekövetkezik, akkor sokan veszítik életüket egyetlen esemény következtében).
- ha valamit erős médiafigyelem övez, attól a társadalom jobban fél, mint azoktól az eseményektől, amelyekkel ritkábban és kevésbé drámaian foglalkozik a sajtó.
- tovább növeli a szubjektív félelmet, ha az esemény hatásai azonnal jelentkeznek, ha azok gyerekeket is érintenek, ha a társadalom eleve bizalmatlan az üzemeltető céggel vagy a hatóságokkal szemben, ha az okozott károsodás visszafordíthatatlan, vagy jelentős változást okoz az életvitelben.

A fenti tényezők közül jó néhány az atomenergetikára is értelmezhető, ezekkel magyarázható a lakosság általános aggodalma az atomenergetikával kapcsolatban. Erre

az aggodalomra a politikusok és egyes szélsőséges zöld mozgalmak is jelentősen ráerősítenek, hiszen – ismerve a média felfokozott érdeklődését a témával kapcsolatban – ezzel adott esetben szavazatokat és médiafigyelmet szerezhetnek.

Pedig a nukleáris energia használata elsősorban nem politikai, hanem energetikai, gazdasági kérdés kellene legyen. Ez azonban külföldön sincs így, hiszen a fukusimai baleset után Németország például alapvetően belpolitikai okokból döntött atomerőművei végleges leállítása mellett. Számos ország azonban kiállt a nukleáris erőművek további alkalmazása mellett, azzal érvelve, hogy az ezzel fől vállalt többlet-kockázat még mindig kisebb, mint az a kár, amelyet az atomenergia elhagyása okozhat. Jelenleg az atomerőművek teljes kiváltására nincs igazi alternatíva. Vagyis a megoldás csak az lehet, hogy tanulva a fukusimai tapasztalatokból, minden ország még tovább növeli atomerőművei biztonságát. Ezt a nemzeti és nemzetközi felügyelő hatóságok meg is követelik: várhatóan még szigorúbb előírások, szabályok lépnek majd életbe.

A paksi atomerőmű biztonsági felülvizsgálatát nemrég fejezte be az Országos Atomenergia Hivatal, és megállapította, hogy az elmúlt évek biztonságnövelő intézkedéseinek köszönhetően nőtt az erőmű földrendésállósága, valamint a súlyos balesetek kezelésére való felkészülés is megtörtént. A felülvizsgálat emellett néhány további átalakítást, elemzést is előír az atomerőmű számára annak érdekében, hogy a biztonsága még tovább növekedjen – noha, mint láttuk, az atomerőművek objektíve már így is a legbiztonságosabb energiatermelő létesítmények közé tartoznak.

A cikk Professzor Dr. Aszódi Attila „Objektív kockázat, szubjektív félelem” című előadása nyomán készült.

Adományok Cserdiből

Szeptember 4-én ételgyűjtést szervezett Cserdiben a Baranya Megyei Kormányhivatal. Bogdán László polgármester és munkatársai a lakók felajánlásainak köszönhetően 2500 kg hagymát és különböző zöldségeket adtak át a község nevében a TÁMASZ Alapítványnak és a megyében működő szociális, valamint gyermekvédelmi intézményeknek.

A Cserdiben élő cigányság körében általános vélemény, hogy eddig ők kaptak, most pedig adni szeretnének. A településen élő emberek ma már büszkéek származásukra és joggal örülnek munkájuk eredményének. „Ezúttal a termékeleslegünket ajánlottuk fel az alapítványnak, valamint a szociális és gyermekvédelmi intézményeknek” – mondta az akció kapcsán Bogdán László, a település vezetője.

Dr. Hargitai János kormány megbízott, országgyűlési képviselő hozzátette, a

Az adomány megtermeléséhez és elszállításához is összefogásra volt szükség

felajánlás szép példája és eredménye cigány és nem cigány származású emberek közös erőfeszítésének. Jól mutatja, hogy

a beilleszkedésnek nemcsak problémás oldalai, hanem jó és követendő példái is vannak.

Bányásznapot ünnepelt a térség

A bányásznapokon a megemlékezők a mai napig megadják a módját a megjelenésnek

„Jó szerencsét! – sajnos egyre ritkábban köszönünk így mostanában. Valamikor régen ezen épület falai között, mely egykor általános iskolaként működött, így köszöntötték egymást és tanáraikat a diákok” – kezdte bányásznapi ünnepi köszöntőjét Varga Géza, Kővágószőlős alpolgármestere a Bányászati Múzeum udvarán. A település vezetőségi tagja – aki egyúttal a Zsongorkó Baráti Kör elnöke is – elmondta, a község neve örökre egybeforr a bányászattal, itt üzemelt Magyarország első és egyetlen uránbányája. Az egyesület több mint húsz éve dolgozik azon, hogy a bányász hagyományokat ápolja, hiszen tagjai közül sokan évtizedekig Kővágószőlősön dolgoztak és szereztek biztos megélhetést maguknak és családjuknak. Az alpolgármester köszöntőjében fejet hajtott az előtt a 121 bányász előtt is, akik az alapítás óta életüket vesztették a munka során.

A megemlékezés koszorúját az önkormányzat képviselőiben Sándor Tibor polgármester és Varga Géza alpolgármester, a Zsongorkó Baráti Kör nevében Arató István és Vészi Géza, a MECSEK-ÓKO Zrt. részéről Berta Zsolt vezérigazgató, a MECSEKÉRC Zrt. nevében Tóth Péter, a Mecseki Uránbányászok Egyesülete nevében Turi Gyula és Turi Károly, a Pécsi Bányásztörténelmi Alapítvány részéről Sallay Árpád elnök, az Urán Dolgozók Nyugdíjas Szakszervezete részéről Varga Ferenc és Szarvas László, az Országos Bányász-Kohász Egyesület baranyai szervezete nevében Berta József, a Wildhorse Energy képviselőiben Benkovics István, a GEOFABER Zrt. nevében Jakabfi József és Melár Csaba, az Uránipari Dolgozók Szakszervezete képviselőiben Máj László, magánemberként pedig Bogdán Jenő helyezte el.

Bakonyán is megemlékeztek az egykor virágzó uránbányáról. A volt II-es és V-ös üzem dolgozóinak szervezésében megkoszorúzták a Helytörténelmi Múzeum udvarán lévő Bányász emlékművet. Az emlékezés jelképét az önkormányzat nevében Beke Zoltán alpolgármester és Belső László képviselő, a Bakonyai Öreg Bányászok Egyesülete nevében Szabó Barnabás, a volt II-es és V-ös üzem dolgozóinak nevében pedig Kukai András helyezte el.

Az eseményen részt vettek továbbá a bányász szakszervezetek képviselői, az egykori dolgozók és hozzátartozói, Varga István polgármester, Berta Zsolt, a MECSEK-ÓKO Zrt. vezérigazgatója, valamint Hideg József, a MECSEKÉRC Zrt. vállalati kapcsolatokért felelős koordinátora.

Sallay Árpád, a Pécsi Bányásztörténelmi Alapítvány elnöke köszöntőjében röviden bemutatta az alapítvány feladatait és beszámolt annak munkájáról, míg Varga István, a település vezetője ünnepi beszédében feléleltette az elmúlt évek bányásznapiját, kitérve a megemlékezés örömteli és bánatos pillanataira egyaránt.

A településeken méltó emlékhelyeket állítottak a közösségek

A jövő (kifürkészhető?) útjai

Az atomerőmű költségeinek közel negyven százalékát a biztonságra fordított költségek teszik ki. Érthető, hiszen alapvető követelmény a környezet és az emberek egészségének védelme. Ezt eddig világszerte – két és fél nagy baleset kivételével – sikerült is elérni. „Fél”-nek nevezhető az amerikai Three Mile Island-i erőmű 1979-es meghibásodása, mert voltaképpen nagyobb károkat okozott a hisztérikus kormányzó a kiürítés elrendelésével, mint maga a baleset. Óriási nukleáris katasztrófának számít viszont az, ami 1986-ban Csernobilban következett be. Mind az amerikaiaknál, mind a szovjeteknél alapvetően emberi hiba okozta a bajt, az előbbinél szakszerűtlenség, utóbbinál a szabályok be nem tartása. Más a helyzet Fukusima esetében, ahol a természet gigantikus erői (döntő részben a cunami) váltották ki a szerencsétlenséget.

Az atomerőművek biztonsága már az első két eseményt követően ugrásszerűen megnőtt: hatalmas erővel kutatták-fejlesztették szerte a világban a meglévő és az újonnan tervezett reaktorokra a megoldásokat, és ugyanez történt-történik Fukusima után is. Sőt, manapság már léteznek új lehetőségek is a biztonság növelésére, például az oroszok 3+ generációs nukleáris erőművei esetében (a „+” megreformált, de nem gyökeresen új elvű működést jelent). Ezeknél négy aktív és négy passzív rendszer gondoskodik a biztonságáról.

Van a nukleáris biztonságnak egy másik, rendkívül fontos eleme is: a sugárzó hulladékok kezelése és végleges tárolása. A magyar helyzet ebben is megnyugtató. Tudjuk, hogy megépült és működik a bátaapáti tároló, a kis és közepes aktivitású hulladékok végleges elhelyezésére. Üzemel és folyamatosan bővítik Pakson a Kiegészített Kazetták Átmeneti Tárolóját. (A kórházi és ipari eredetű radioaktív hulladékoknak pedig ott van a püspökszilágyi RHFT.)

Fontos és hasznos gondolatnak bizonyult, hogy a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. szeptemberben konferenciát rendezett a bátaapáti tárolóról, melyen számot adott az eddigi eredményekről és a jövő stratégiáiról. Az igen sikeres rendezvényen Dr. Kereki Ferenc ügyvezető igazgató áttekintette a cég eddig végzett munkáját és az előttünk álló feladatokat. Ma a legfontosabb a nagy aktivitású hulladékok végleges elhelyezésének előkészítése, hiszen a tárolónak már üzemelnie kell akkorra, amikor lejár a paksi átmeneti lerakó „élete”. Nagy lehetőség

Bátaapátiában szeptemberben már a századik konténert helyezték el. A tároló üzemel, a település virágzik.

e tekintetben nemzeti kincsünk, a Bodai Agyagkő Formáció. Mostantól az eddiginél nagyobb figyelmet kaphat az itteni kutatás.

Persze a legtöbb szó a bátaapáti Nemzeti Radioaktív Hulladék-tárolóról (NRHT) esett, hiszen elsősorban az ezzel kapcsolatos tapasztalatok megvitatására gyűltek össze a szakemberek. Megtudhattuk például azt is, hogy a tároló jövőjét illetően az egyik új teendő a tárolókamrákban elhelyezendő konténerek jobb térkitöltésének megoldása – ezáltal ugyanakkora helyen több hulladékot lehet elhelyezni.

Ami a nagy aktivitású hulladékokat illeti, kezelésükre ígéretes lehetőségünk és hozzá tartozó stratégiánk is létezik már. Elkészült a feladatok ütemezése is. Ez hosszú távú előretekintést igényel, csaknem egy emberöltőt. Gondoljunk el, a ma megszületett csecsemő ötvenes éveiben jár majd, amikor várhatóan a Pakson ideiglenesen tárolt kiegészített üzemanyagot elkezdik átszállítani végleges nyugvóhelyére. Ezt követően másfél évtized múltán zárják majd be ezt a tárolót is, persze szigorú hatósági ellenőrzések után, és a folyamatos monitoringot biztosítva.

A ma kiegészített fűtőelemeknek hívott, használt üzemanyag-kazetákkal kapcsolatban meg kell említeni, hogy a végleges elhelyezésük előtt ezek még nagyon is jól hasznosíthatók lehetnek a negyedik generációs reaktorok számára. Hiszen már most is működnek ilyen reaktorok, reprocesszált (újrahasznosított) üzemanyaggal, és sorban fejlesztik az új atomerőmű-modelleket a gyártók (nincs belőlük sok, alig fél tucatnyian vannak). A világban e téren élenjáró oroszok például eddig közel 20 milliárd dollárt költöttek ezekre a kutatásokra. A nyolcvanas évek óta működik egy 600 megawatt teljesítményű, negyedik generációs reaktoruk, jövőre pedig

elkészül egy új, 800 megawattos. Hatásfokuk igen magas, jóval 70% feletti. Áruk persze még nem csekély, de ez minden új fejlesztésnél természetes.

Biztatónak tűnnek más lehetőségek is. Már egyik korábbi cikkemben szoltam a nagy tömegszámú anyagok „szétbombázásáról”, a transzmutációról. Részecskegyorsítóban, vagy nagyon nagy teljesítményű lézerekkel lehet széthasítani az atomerőműből kikerülő kiegészített üzemanyag sugárzó atomjait. E művelet eredményeként jóval rövidebb élettartamú (kisebb felezési idejű) és kevesebb energiával, vagyis hőtermeléssel lebomló, sőt akár stabil anyagok is keletkezhetnek. Nos, ezek tényleg nagyon drága és nem is tömeges méretű eljárások. Ma még. De húsz-harminc év múlva már megérheti majd alkalmazni akár az ilyen technológiákat is.

Dr. Szentgyörgyi Zsuzsa villamosmérnök, a Magyar Mérnök Akadémia tagja

Elismerés a gondozott portáknak

A Kővágótöttösi Falufejlesztő és Környezetvédő Egyesület szervezésében, az önkormányzat támogatásával szüreti mulatságot rendeztek a településen. A szeptember 7-én megtartott rendezvényre szeretettel várták a falu lakóit, akik szép számban jelentek meg. A Kiskassai Néptáncegyüttes színvonalas műsorát követően átadták a „Gondozott, virágos porta” címmel járó elismerő okleveleket. A bírálók döntése alapján a Petőfi Sándor

utca 32-es és 35-ös, valamint a Kossuth Lajos utca 6-os számú házának lakói részesülhettek az elismerésben és vehették át az ajándéktárgyakat. A kezdeményezés elindító remélik, hogy évről évre egyre több porta érdemli majd ki az elismerő címet, amivel az egész település csak nyerhet. A szervezők az ünnepélyes ceremónia után minden jelenlévőt étellel és itallal kínáltak, a délután folyamán pedig lehetőség nyílt a kötetlen beszélgetésekre is.

A kővágótöttösi szüreti mulatságon a gondozott, virágos portákat is megjutalmazták

Visszatért a falunap Kővágószőlőre

Szeptember 14-én falunapot rendezett Kővágószőlős Község Önkormányzata és Kővágószőlős Roma Nemzetiségi Önkormányzata. Az eseményen részt vettek a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás tagtelepüléseinek polgármesterei és képviselői is. Sándor Tibor, a község polgármestere elmondta, minden település életében fontos, hogy legyen egy kulturális rendezvény, ami összekovácsolja a lakókat. Tavaly egyes fejlesztésekre koncentráltak, ami nem tette lehetővé, hogy falunapot tartsanak, ezért idén az önkormányzat még fontosabbnak tartotta a megfelelő anyagi források átcsop

portosítását annak érdekében, hogy megtartsák a település rendezvényét. A rendezők igyekeztek minden korosztály számára érdekes, szórakoztató programokat biztosítani. A színpadon egymást váltották a különféle művészeti együttesek, és nagy sikere volt a helyben készült halászlének és pörköltnek is.

A programok egy részében a gyerekek voltak a főszereplők

Ismét Hetvehelyen jártak a Pannon Volán dolgozói

Az újátszódás itt is sokak érdeklődését váltotta ki

Szeptember 21-én Hetvehelyen tartotta meg hagyományos szabadidős rendezvényét a Pannon Volán Zrt. Az eseményen részt vett többek közt Wágner Antal, Hetvehely polgármestere, Horváth Zoltán, a Pannon Volán Zrt. vezérigazgatója, Kovács Győző,

az NYMTIT elnöke, valamint Dr. Konkoly-Thege Mária, a Közúti Közlekedési Szakszervezet (KKSZ) Baranya megyei elnöke.

Wágner Antal polgármester köszöntőjében örömeinek adott hangot, hogy a dolgozók kérésére már harmadik alkalommal választják Hetvehelyet a rendezvény helyszínéül a szervezők.

Horváth Zoltán vezérigazgató beszédében az ilyen jellegű programok fontosságát emelte ki, hiszen a több műszakban dolgozó kollégáknak így tudnak lehetőséget biztosítani a kötetlen beszélgetésre egymással és a vállalat vezetőivel.

NYUGAT-MECSEKI
Tájéoló
Bakonya, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Helefa, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágótöttös

KISTÉRSÉGI LAP

Kiadja a Noguchi Porter Novelli
(1054 Budapest, Szabadság tér 7.)

Felelős kiadó a kft. ügyvezető igazgatója.

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

Készült a Ferling PR Kft.
közreműködésével.

Nyomás: V-TESA Bt.

ISSN 1786-0563